

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ!!

8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਇਸ ਈ-ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਲੇਬਸ (2023-24) ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੈਸਟ/ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਸਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਿੱਚੇ ਨਿੱਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕਲਿੱਕ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਠ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ।

8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਜ਼ ਦੇ ਲਿੰਕ

8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੀ ਪਲੇਅਲਿਸਟ ਦਾ ਲਿੰਕ:

<https://youtube.com/playlist?list=PLja3EaJFAjmb2GmtO1tR1b9LSAvgl21AA>

ਪਾਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕਸ:

ਪਾਠ-1 ਟਾਈਪਿੰਗ ਟਿਊਟਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ

<https://youtu.be/30yncS5iCKY>

ਪਾਠ-1 ਟਾਈਪਿੰਗ ਟਿਊਟਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

<https://youtu.be/5gALeNhznM>

ਪਾਠ-2 ਇੰਟਰਨੈਟ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ

<https://youtu.be/leyWAOQI0PY>

ਪਾਠ-2 ਇੰਟਰਨੈਟ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

<https://youtu.be/Co1ZIFtuG1I>

ਪਾਠ-3 ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ

<https://youtu.be/JohHSCBJv30>

ਪਾਠ-3 ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

<https://youtu.be/gpHzkJyr1hA>

ਪਾਠ-4 ਐਮ.ਐਸ. ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਭਾਗ-1 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ

<https://youtu.be/0l4hvRnO-vs>

ਪਾਠ-4 ਐਮ.ਐਸ. ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਭਾਗ-1 ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

<https://youtu.be/tX5rMvZXRxM>

ਪਾਠ-5 ਐਮ.ਐਸ. ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਭਾਗ-2 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ

<https://youtu.be/mdgBGzo9hfw>

ਪਾਠ-5 ਐਮ.ਐਸ. ਪਾਵਰਪੁਆਇੰਟ ਭਾਗ-2 ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ

<https://youtu.be/juNk4gEc6Mg>

PLEASE DO NOT FORGET TO LIKE, SHARE AND SUBSCRIBE OUR YOUTUBE CHANNEL

 YouTube <http://youtube.com/c/computersciencepunjab>

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ:

ਵਿਕਾਸ ਕਾਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ (ਕੰ) ਸੀ. ਸੈ. ਸਕੂਲ, ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਸੰਗਰੂਰ)

6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ/ਈ-ਬੁੱਕਸ/ਈ-ਕੰਟੈਂਟਸ (ਪੰਜਾਬੀ/ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ) ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਲਿੰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜੀ:

<http://cspunjab.nirmancampus.co.in/study.php>

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ: ਵਿਕਾਸ ਕਾਂਸਲ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ, ਐਸ.ਯੂ.ਐਸ. ਸ.ਸ.ਸ.ਸ.(ਕੰ), ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ)

(Please Visit <http://cspunjab.nirmancampus.co.in> for more computer science contents)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਬਹੁਪਸੰਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

1. _____ ਫੋਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ੳ) AnmolLipi (ਅਨਮੋਲ ਲਿੱਪੀ) b) Raavi (ਰਾਵੀ) ਏ) Joy (ਜੁਆਏ) ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

2. UNICODE ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?

ੳ) ਯੂਨੀਅਨ ਕੋਡ ਅ) ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਕੋਡ ਏ) ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਕੋਡ ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ UNICODE ਫੋਂਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ੳ) ਅਨਮੋਲ ਲਿੱਪੀ ਅ) ਰਾਵੀ ਏ) ਅਸੀਸ ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫੋਨੇਟਿਕ ਫੋਂਟ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ੳ) ਅਨਮੋਲ ਲਿੱਪੀ ਅ) ਰਾਵੀ ਏ) ਅਸੀਸ ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

5. ਨੰਬਰਪੈਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ _____ ਕੀਅ ON ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ੳ) Num lock (ਨਮ ਲਾਕ) ਅ) Caps Lock (ਕੈਪਸ ਲਾਕ)

ਏ) Scroll lock (ਸਕਰੋਲ ਲਾਕ) ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਲਿਖੋ।

1. ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਅਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਲਈ। (ਸਹੀ)

2. ਟੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਕੀਅ-ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨੀ ਸਿਖਦੇ ਹਾਂ। (ਗਲਤ)

3. ਅਨਮੋਲ ਲਿੱਪੀ ਫੋਂਟ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ)

4. ਸਪੇਸਬਾਰ ਕੀਅ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਛੋਟੀ ਉਂਗਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। (ਗਲਤ)

5. Shift ਕੀਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਗਲੀ ਲਾਈਨ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਗਲਤ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਛੋਟੇ ਉਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ।

ਪ੍ਰ:1 ਟੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕੀ ਹੈ?

ਉ: ਟੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਕੀਅਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨਾ ਸਿਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੀਅਬੋਰਡ ਉੱਪਰ ਕੀਅਜ਼ ਲੱਭਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਸਾਡੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਸਪੀਡ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰ:2 ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਫੋਂਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਉ: ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਫੋਂਟਸ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪਿੰਗ ਲਈ ਆਮ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਫੋਂਟਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ਫੋਨੇਟਿਕ ਫੋਂਟਸ - ਉਦਾਹਰਣ: ਅਨਮੋਲ ਲਿੱਪੀ ਫੋਂਟ
- ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੋਂਟਸ - ਉਦਾਹਰਣ: ਰਾਵੀ ਫੋਂਟ

ਪ੍ਰ:3 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਉ: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਂਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਫੋਂਟ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ AnmolLipi ਫੋਂਟ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਫੋਂਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫੋਨੇਟਿਕ ਫੋਂਟ ਹੈ। ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੋਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ Raavi ਫੋਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰ:4 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਫੋਟੋਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

ਉ: ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁੱਝ ਮੁੱਖ ਫੋਂਟਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ:

- AnmolLipi (ਅਨਮੋਲਲਿੱਪੀ)
- Raavi (ਰਾਵੀ)
- Asees (ਅਸੀਸ)
- Joy (ਜੁਆਇ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:4 ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰ:1 ਅਸੀਂ ਟਾਈਪਿੰਗ ਸਪੀਡ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਅ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਉ: ਟਾਈਪਿੰਗ ਸਪੀਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਸੁਝਾਅ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਸਾਡੇ ਹੱਥ/ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੇਮ ਰੇਅ ਉੱਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੇਮ ਰੇਅ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਰੇਅਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਜ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
2. ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲੋਂ ਸਹੀ ਕੀਅ ਦਬਾਉਣ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
3. ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਅਬੋਰਡ ਉੱਪਰ ਨਾਂ ਦੇਖੋ।
4. ਲਗਾਤਾਰ, ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਹੀ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਰਖੋ।
5. ਹਰ-ਇੱਕ ਕੀਅ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਅੱਖਰ ਅਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰ:2 ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਠਣ ਦੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉ: ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੈਠਣ ਦੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

1. ਟਾਈਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਿੱਧਾ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
2. ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਮੋਨੀਟਰ ਜਾਂ ਕਾਪੀ ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
3. ਮੋਨੀਟਰ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
4. ਸਾਨੂੰ ਕੀ-ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਮੋਨੀਟਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
5. ਕੀਅਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਵਾਪਿਸ ਹੇਮ ਰੇਅ ਉੱਪਰ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
6. ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਜਮੀਨ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕੀਅਮੈਪ - ਯੂਨੀਕੋਡ ਫੌਂਟ "ਰਾਵੀ"

੍ਹ	1 ੍ਵ	2 ੍ਯ	3 ੍ਰ	4 ੱ	5	6	7	8	9 (0)	-			←	
Tab	ੈ ਐ	ੈ ਐ	ਾ ਆ	ੀ ਈ	ੂ ਊ	ਬ ਭ	ਯ ਯ	ਹ ਛ	ਗ ਘ	ਦ ਧ	ੜ ੜ	ਡ ਡ	[]	
Caps Lock	ੇ ਓ	ੇ ਏ	੍ ਅ	ਿ ਇ	ੁ ਉ	ਪ ਫ	ਹ ੜ	ਕ ਖ	ਤ ਥ	ਲ ਲ	;	ਠ	'	Enter	
Shift ↑		Z	ੰ ਂ	ਮ ਣ	ਨ ਣ	ਵ ਏ	ਲ ਲ	ਸ ਸ਼	ਮ	,	.	ਯ		Shift ↑	
Ctrl	Win Key	Alt	Space Bar									Alt	Win Key	Menu	Ctrl

ਕੀਅਮੈਪ - ਫੌਨੇਟਿਕ ਫੌਂਟ "ਅਨਮੇਲ ਲਿੱਪੀ"

~	1 !	2 "	3 #	4 \$	5 %	6 ਖ	7 ਫ	8 *	9 (0)	-	+ =	Backspace		
Tab	ੳ ਤ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	ੳ ੳ	
Cap Lock	A ੳ	S ਸ਼	D ਧ	F ਫ	G ਘ	H ਹ	J ਝ	K ਖ	L ਲ	:	:	:	:	Return	
Shift	Z ਜ਼	X ਯ	C ਛ	V ਵ	B ਭ	N ਨ	M ਮ	< ੳ	> ੳ	? ?	? ?	? ?		Shift	
Option ALT			Space-bar												